

Υιοθέτηση νέων μέτρων Αφερεγγυότητας από την Βρετανική Κυβέρνηση που αποσκοπούν στην ανακούφιση Εταιρειών και επιχειρήσεων εν μέσω της κρίσης του Κορωνοϊού

Από τον Κρις Ιακωβίδη & Άντρη Αντωνίου*

Ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο λαμβάνει προληπτικά μέτρα για να βοηθήσει ευάλωτες επιχειρήσεις και εταιρείες από τον απόηχο της πανδημίας του κορωνοϊού, δεν μπορεί κανείς παρά να αναρωτιέται ποια θα είναι τα μέτρα που θα λάβει η Κυπριακή Κυβέρνηση και πόσο αποτελεσματικά θα είναι αυτά, εφόσον το πλαίσιο αφερεγγυότητας που ενσωματώθηκε στην Κυπριακή νομοθεσία τον Μάιο του 2015, στη βάση της κουλτούρας διάσωσης, με την εισαγωγή προσωπικών σχεδίων αποπληρωμής και του θεσμού του Εξεταστή, απέτυχαν παταγωδώς.

Μπορεί το Ηνωμένο Βασίλειο να καθυστέρησε την λήψη μέτρων κατά της εξάπλωσης του κορωνοϊού σε σύγκριση με άλλες χώρες, ωστόσο, οι Βρετανικές Αρχές έχουν πλέον ξεκινήσει να λαμβάνουν δραστικά μέτρα με στόχο την προστασία του εθνικού συστήματος υγείας και της οικονομίας τους.

Την Παρασκευή, 27 Μαρτίου 2020, η Βρετανική Κυβέρνηση εισήγαγε νέες και/ή τροποποίησε ισχύουσες διαδικασίες αφερεγγυότητας με στόχο την παροχή στήριξης σε εταιρείες και επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με τον Alok Sharma, Υπουργό Επιχειρήσεων, Ενέργειας και Βιομηχανικής Στρατηγικής του Ηνωμένου Βασιλείου, τα ακόλουθα μέτρα θα τεθούν σε ισχύ αναδρομικά από την 1η Μαρτίου για 3 μήνες κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού.

Τα μέτρα αυτά συμπεριλαμβάνουν και την προσθήκη στο Αγγλικό πλαίσιο αφερεγγυότητας, νέων μεθόδων αναδιάρθρωσης όπως:

- Αναστολή μέτρων ανάκτησης χρεών από πιστωτές, το οποίο αποτελεί ουσιαστικά οικονομική ανάσα για τις επιχειρήσεις για το χρονικό διάστημα που θα αναζητούν λύσεις διάσωσης ή αναδιάρθρωσης.
- Μέτρα που θα διασφαλίζουν την απρόσκοπτη παροχή εμπορευμάτων ούτως ώστε να δύνανται οι επιχειρήσεις να συνεχίσουν την εμπορική τους δραστηριότητα κατά την διάρκεια της περιόδου αναστολής, παρεμποδίζοντας την εφαρμογή συμβατικής ρήτρας τερματισμού.
- Εισαγωγή καινοτόμου σχεδίου αναδιάρθρωσης το οποίο θα δεσμεύει τους διαφωνούντες πιστωτές, οι οποίοι σε περίπτωση εκκαθάρισης δεν θα ευρίσκονταν σε καλύτερη θέση.

Τα μέτρα περιλαμβάνουν την εφαρμογή ασφαλιστικών δικλίδων όσον αφορά στους πιστωτές και προμηθευτές, προκειμένου να διασφαλιστεί η πληρωμή τους για το χρονικό διάστημα που θα αναζητούνται λύσεις διάσωσης.

Ένα επιπλέον σημαντικό μέτρο είναι η προσωρινή αναστολή εφαρμογής των διατάξεων της νομοθεσίας περί αθέμιτων, κακόπιστων και απερίσκεπτων εμπορικών συναλλαγών («wrongful trading») που αποσκοπεί στη παροχή «πέπλου προστασίας» διευθυντικών στελεχών, για σκοπούς συνέχισης των δραστηριοτήτων των εταιρειών ως δρώσων οικονομικών μονάδων κατά τη διάρκεια της πανδημίας, χωρίς το φόβο προσωπικής ευθύνης σε περίπτωση που οι εταιρείες τους τελικά καταστούν αφερέγγυες.

Τι Αποτελεί Κακόπιστες και Απερίσκεπτες Εμπορικές Συναλλαγές

Στη βάση του Αγγλικού δικαίου, οι ανεύθυνες εμπορικές συναλλαγές (trading irresponsibly) αποτελούν αστικό αδίκημα, το οποίο διέπεται από το άρθρο 214 του Αγγλικού Περί Αφερεγγυότητας Νόμου του 1986. Αυτό συμβαίνει, όταν οι διευθυντές συνεχίζουν να συναλλάσσονται εκ μέρους μιας εταιρείας, ενώ γνώριζαν και/ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι δεν υπάρχει εύλογη προοπτική αποφυγής αφερέγγυας εκκαθάρισης της εταιρείας. Παράλληλα, λαμβάνεται υπόψιν και η αποτυχία από μέρους των διευθυντών να λάβουν τα ενδεικνυόμενα μέτρα ελαχιστοποίησης των ζημιών των πιστωτών.

Ουσιαστικά, ο Άγγλος νομοθέτης, σε περίπτωση αφερέγγυας εκκαθάρισης, παρέχει την ευχέρεια στο Εκκαθαριστή να θέσει τους διευθυντές προ των ευθυνών τους καθότι, τους επιβάλλει να ενεργούν εύλογα και υπεύθυνα κατά το χρονικό διάστημα που ηγούνται των δραστηριοτήτων των εταιρειών τους.

Σε περιπτώσεις όπου Εκκαθαριστής αφερέγγυας εταιρείας κρίνει ότι διευθυντές προέβαιναν σε ανεύθυνες εμπορικές συναλλαγές, τότε δύναται να τους προσάψει κατηγορίες και σε περίπτωση καταδίκης, το Δικαστήριο έχει την ευχέρεια να τους επιβάλει διάφορες ποινές όπως, ολική και/ή μερική αποπληρωμή των εταιρικών οφειλών που δημιουργήθηκαν κατά την χρονική περίοδο που γνώριζαν και/ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι η εταιρεία ήταν αφερέγγυα. Στις πλείστες περιπτώσεις το Δικαστήριο δύναται να διατάξει τον αποκλεισμό ενός διευθυντή από το να ενεργεί ως διοικητικό μέλος οποιασδήποτε άλλης εταιρείας, να επιβάλει πρόστιμο και/ή ακόμη ποινή φυλάκισης.

Οι διατάξεις αναφορικά με κακόπιστες και απερίσκεπτες εμπορικές συναλλαγές δεν είναι ενσωματωμένες στο δικό μας πλαίσιο αφερεγγυότητας, αν και υπό κανονικές συνθήκες (μετά την κρίση της πανδημίας) η εισαγωγή ενός τέτοιου αδικήματος θα μπορούσε να ενεργήσει ως αποτρεπτικός παράγοντας για κάποιους που πιθανόν να ενεργούν κακόπιστα. Σε κάθε περίπτωση, το άρθρο 180 του Περί Εταιρειών Νόμου, Κεφάλαιο 113, παρέχει τη δυνατότητα στο Δικαστήριο, κατόπιν υποβολής σχετικής αιτήσεως, να απαγορεύσει σε πρόσωπο που κρίθηκε ένοχο για απάτη εις βάρος εταιρείας ή παράβαση καθήκοντος επιμέλειας, από συμμετοχή του στη διοίκηση μιας εταιρείας.

Το σημερινό κλίμα και η πιθανή κατάρρευση του οικονομικού μας συστήματος λόγω της πανδημίας Covid-19, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η βιωσιμότητα των επιχειρήσεων εξαρτάται από την πρόσβαση σε κεφάλαια και όχι μόνο στην αναστολή δόσεων δανείων και τόκων!

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει λάβει πρωτοφανή μέτρα, διαθέτοντας ρευστότητα έως και 3 τρισεκατομμύρια ευρώ, με επιτόκιο στο -0,75%, το χαμηλότερο επιτόκιο που προσφέρθηκε ποτέ. Οι Ευρωπαϊκές τραπεζικές εποπτικές αρχές απελευθέρωσαν επίσης περίπου 120 δισεκατομμύρια ευρώ, ως επιπλέον τραπεζικά κεφαλαία, τα οποία μπορούν να υποστηρίξουν σημαντική δανειοδοτική ικανότητα στις τράπεζες της Ευρωζώνης. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων θα εξαρτηθεί από τις πρωτοβουλίες και τις αποφάσεις που θα λάβει η Κυπριακή Κυβέρνηση, οι οποίες θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι είναι οι εταιρείες και οι επιχειρήσεις που χρειάζονται την οικονομική στήριξη και είναι αυτές που θα πρέπει να ωφεληθούν τελικά (και όχι οι Τράπεζες), δίδοντας τους έτσι την απαιτούμενη οικονομική ανάσα.

Η παρούσα οικονομική αβεβαιότητα εγείρει το ερώτημα κατά πόσον οι τεχνοκράτες, οι νομοθέτες μας και οι αρμόδιες ανεξάρτητες αρχές θα ενεργήσουν με επαρκή διορατικότητα και ταχύτητα για να θεσπίσουν νομοθετικά μέτρα με στόχο την παροχή ενός μηχανισμού που θα στηρίξει την επιβίωση και ανάκαμψη της επιχειρηματικής κοινότητας.

Η πικρή εμπειρία που άφησε η εισαγωγή του θεσμού του Εξεταστή, θα έπρεπε να μας είχε διδάξει ότι για να λειτουργήσει ένας μηχανισμός επείγουσας διάσωσης και να είναι αποτελεσματικός, όσον αφορά στην παροχή στήριξης σε ευάλωτες επιχειρήσεις, θα πρέπει να απαιτεί ελάχιστη δικαστική εμπλοκή. Πέραν τούτου, οποιοσδήποτε μηχανισμός στήριξης θα πρέπει να περιλαμβάνει και τη δυνατότητα συμβιβασμού οφειλών, πριν από την αφερεγγυότητα, παρόμοια δηλαδή διαδικασία με αυτή των εξουσιών που έχει ένας Εκκαθαριστής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 233(1)(ε) του Κεφαλαίου 113 ή/και με το άρθρο 198 που αφορά Σχέδια Διακανονισμού με πιστωτές¹, ούτως ώστε να επιτρέπει την αντιμετώπιση πιστωτών στη βάση της αρχής *pari passu*².

Τα μέτρα που υιοθετήθηκαν στο Ηνωμένο Βασίλειο, μπορούν να αποτελέσουν παράδειγμα προς μίμηση για την Κύπρο (συγκεκριμένα η εφαρμογή περιόδου αναστολής (*moratorium*) η οποία θα παραχωρεί οικονομική ανάσα στις επιχειρήσεις κατά την διάρκεια αυτής της δύσκολης περιόδου, πέραν από την αναστολή πληρωμών τραπεζικών δόσεων και επιτοκίων.) Η Κυπριακή οικονομία υποφέρει ήδη από υψηλή δανειακή εξάρτηση (*high gearing*), επομένως χρειαζόμαστε άλλα μέσα, όπως για παράδειγμα, αποτελεσματικότερους μηχανισμούς αναδιάρθρωσης έτσι ώστε να δοθεί στους χρεώστες η σανίδα σωτηρίας που χρειάζονται για να επιβιώσουν, όπως και τροποποιήσεις στην υφιστάμενη νομοθεσία, ειδικότερα όσον αφορά στους πλειστηριασμούς.

Είναι πασιφανές ότι το καθεστώς διορισμού Εξεταστή, το οποίο με περισσό ζήλο μας επέβαλαν οι τεχνοκράτες των Ευρωπαϊκών θεσμών για να ενσωματώσουμε στο δικό μας πλαίσιο αφερεγγυότητας, απέτυχε παταγωδώς, εφόσον από την εισαγωγή του, εδώ και σχεδόν 5 χρόνια, δεν υπήρξε ούτε ένας επιτυχημένος διορισμός. Τώρα, πιο πολύ από ποτέ άλλοτε, οι επιχειρήσεις θα χρειαστούν τα κατάλληλα μέσα, οικονομική ενίσχυση αλλά και υποστήριξη για να ξεπεράσουν την καταστροφή που θα αφήσει πίσω της η πανδημία. Πάντως, η επιβάρυνση των επιχειρήσεων με επιπλέον δάνεια είναι το

¹ Η τροποποίηση των διατάξεων που θα ενσωματωθούν θα πρέπει να γίνουν από επαγγελματίες που διαθέτουν την πρακτική εμπειρία.

² Πρέπει να απαγορεύεται ρητά ο συμβιβασμός εξασφαλίσεων σε οποιοδήποτε Σχέδιο Διακανονισμού, επίσης το άρθρο 300 του Κεφαλαίου 113, στο βαθμό που εφαρμόζεται η προνομιακή πληρωμή φορολογίας θα πρέπει να ανασταλεί προσωρινά.

τελευταίο πράγμα που χρειάζονται, γιατί κάτι τέτοιο θα μπορούσε να είναι η σταγόνα που θα ξεχειλίσει το ποτήρι.

Ίσως, το πλαίσιο της οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου για την Αναδιάρθρωση και τις Δεύτερες Ευκαιρίες, που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2019 και το οποίο έδινε έμφαση σε προληπτικές μεθόδους αναδιάρθρωσης, να αποτελέσει καθοδήγηση στους αρμόδιους για τη θέσπισή της στην Κύπρο, ούτως ώστε να υιοθετηθούν τέτοιοι μηχανισμοί που να μπορούν να λειτουργήσουν κατάλληλα στα πλαίσια του δικού μας νομοθετικού και δικαστικού συστήματος. Στην Κυπριακή οικονομία αξίζει να δοθεί μια δεύτερη ευκαιρία και δεν μένει παρά να ελπίζουμε ότι αυτή την φορά θα αξιοποιηθεί σωστά.

Ο Κρις Ιακωβίδης είναι εγκεκριμένος λογιστής και αδειοδοτημένος Σύμβουλος Αφερεγγυότητας. Η Άντρη Αντωνίου είναι solicitor, και μέλος του Law Society of England and Wales καθώς και αδειοδοτημένη Σύμβουλος Αφερεγγυότητας – και οι δύο είναι Διευθυντές στην CRI Group, www.crigroup.com.cy η οποία ειδικεύεται σε όλες τις πτυχές εταιρικής αποκατάστασης και αφερεγγυότητας νομικών και φυσικών προσώπων.